

CEM DURAN UZUN

Hukuk reformunda yeni dönem

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu ay içerisinde yaptığı konuşmalarla ekonomi, demokrasi ve hukuk alanında kapsamlı reformların haberini verdi. Ayrıntıya girmese de yaptığı vurgularla ve değindiği bazı somut adımlarla bunun sadece geçici bir söylem olmadığını ve devamının geleceğini gösterdi. Yargı ve hukuk alanındaki reformları yürütmesi beklenen Adalet Bakanı Abdulhamit Gül konuşmalarında Cumhurbaşkanı'nın bu söylemini destekleyen ifadeler kullandı ve geleceğe ilişkin bazı ipuçları verdi.

Son açıklamalarda ekonomi ve yargı reformu birlikte anılıyor olsa da yargı reformunun sadece ekonomik sorunları aşmak için yapıldığını söylemek haksızlık olur. Şüphesiz ekonomik gelişme ve yatırımların artırılması için hukuk devleti ve adil bir yargı sistemi vazgeçilmezdir. Ancak demokrasi, özgürlükler ve yargı alanında yapılacak reformların sadece ekonomik gerekçelerle yapılması gerektiği veya yapıldığı söylenemez. [AK Parti](#) iktidar olduğu 2002 yılından itibaren bu alanlarda kapsamlı reformlar yaptı. **Halen uygulanmaya devam eden üçüncü beş yıllık Yargı Reformu Strateji Belgesi 30 Mayıs 2019 tarihinde Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından duyuruldu.** Adalet Bakanlığının hazırladığı bu belgenin bizzat Cumhurbaşkanı tarafından imzalanarak [Resmi Gazete](#)'de yayınlanması, reformun arkasındaki siyasi iradeye dikkat çekmekte ve yargı reformunun bir devlet politikası olduğunu göstermektedir. **Nitekim geçen bir buçuk yıllık sürede çok sayıda yasal ve idari düzenleme hayata geçirildi.**

Strateji planı çerçevesinde üç tane yargı paketi Meclis tarafından yasalaştırıldı. 1. Yargı Paketi olarak bilinen 17 Ekim 2019 tarihli 7188 sayılı Kanunla tutuklamayı sınırlayan ve erişim yasaklarında bütün internet sitesi yerine sadece hukuka aykırı haberlere erişimi engelleyen, suç mağdurlarını koruyan, hak ve özgürlükleri genişleten birtakım düzenlemeler yapıldı. Ayrıca ceza yargılamasında "seri muhakeme usulü" ve "basit yargılama usulü" adıyla iki yeni kurum kabul edilerek yargı sisteminin sadeleştirilmesi ve yargıya erişimin kolaylaştırılması amaçlandı. 14 Nisan 2020 tarihinde kabul edilen 2. Yargı Paketi ile infaz sisteminde önemli reformlar hayata geçirildi. Bu Kanun, bir "af yasası" olarak değerlendirilerek hangi suçluların bırakılacağı şeklinde tartışılrsa da birkaç geçici hükmü dışında "infaz sisteminde reform" olarak niteleyebileceğimiz "koşullu salıverilme-denetimli serbestlik rejiminin yeniden belirlenmesi"; "iyi hal şartının etkili bir kontrol mekanizmasına kavuşturması" ve "alternatif ceza infaz usullerinin kapsamının genişletilmesi" şeklinde üç yeniliğe sahipti. Son olarak 28 Temmuz 2020 tarihli 3. Yargı Paketi ile hak arama özgürlüğünün kullanımının önündeki usûli engellerin kaldırılması ve yargılama kurallarının etkili, hızlı ve işlevsel uygulanmasının temin edilmesi amacıyla yönelik önemli düzenlemeler yapıldı. **Bu yasal düzenlemeler dışında Adalet Bakanlığı ve HSK tarafından çok sayıda reform hayata geçirildi.** Ancak bunları saymak bu yazının kapsamını aşacaktır.

Yapılan bu reformların yanında Cumhurbaşkanı'nın açıklamaları ile başlayan tartışma, önümüzdeki süreçte nelerin gündeme geleceği konusunda merak uyandırdı. Açıklamalara göre, insan hakları eylem planının kabulü öne çıkan ilk adım olacaktır. Bundan önceki ilk eylem planı "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine Dair Eylem Planı" ismiyle 1 Mart 2014 tarihinde Resmî Gazetede yayınlanmıştı. Adalet Bakanı Gül, yaptığı açıklamada yeni hazırlanacak planın sadece Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile sınırlandırılmayacağını ve insan hakları alanındaki yeni gelişmeleri de içeren ve katılımcı bir anlayışla hazırlanmış genel bir insan hakları eylem planı olacağını vurgulamıştır. Bu planın hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi ve korunması alanında tüm devlet kurumlarına yol gösterecek bir rehber mahiyetinde olacağı belirtilmiştir.

Bir diğer beklenti de uzun tutukluluk konusundaki tartışmalara ilişkindir.

Adalet Bakanı Gül'ün tutuksuz yargılamanın asıl olduğunu belirterek vurguladığı konulardan birisi de bu olmuştur. Ancak kamuoyunda ve medyada yanlış bir şekilde uzun tutukluluk konusu bazı davalar ve belli bazı kişiler etrafında yürütülmektedir. Oysa kişilerden bağımsız olarak tutukluluk konusunun ele alınması ve uygulamada ancak istisnai bir tedbir olarak tutukluğa başvurulmasının sağlanması gerekmektedir. Hukukçular bu konudaki mevzuatın yeterli olduğunu, yasal düzenlemeye ihtiyaç olmadığını ve sorunların uygulamadan kaynaklandığını belirtmektedir. Bakan

Gül'ün hakimlere dönük mesajlarından anlaşıldığı kadarıyla önümüzdeki günlerde bu konuda somut adımlar atılmasını bekleyebiliriz.

Türkiye, uzun bir süredir PKK, DEAŞ ve FETÖ gibi farklı niteliklerdeki üç ayrı tehlikeli terör örgütüyle mücadele etmek zorunda kalmıştır. 15 Temmuz 2016 tarihinde kanlı bir darbe girişimi yaşamış ve uzun bir süre boyunca darbe girişiminin etkilerini gidermekle uğraşmıştır. **Milli güvenliğini hedef alan bu tehditlerin etkisiyle son yıllarda önce olağanüstü hal ilan etmiş ve sonrasında güvenlik tercihlerini öne çıkarmıştır.** Bundan sonraki süreçte milli güvenliğinden ödün vermeden güvenlik ve özgürlükler arasındaki dengenin yeniden değerlendirileceğini, hukuk devletini ve özgürlükleri güçlendirecek adımların atılacağını belirtebiliriz.

Yasal Uyarı: Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Turkuvaz Medya Grubu'na aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

[Tüm Yazıları >](#)

- > **15 Temmuzun durdurulması ve kontrollü darbe iddiaları (25.7.2020)**
- > **Basın özgürlüğünün sınırları ve Basın İlan Kanunu (18.7.2020)**
- > **Sivil toplum ve siyasallaşma tartışmaları arasında barolar (4.7.2020)**

